

A) Κυριολ. 1) 'Επιθετικ., ὁ ἐξ αἰγὸς προερχόμενος "Ηπ. (Μαργαρ.) Πελοπν. (Καρδαμ. Μάν.) Μακεδ. (Καστορ.): Τὰ σαῖσματα εἶνι γιδιρά, τὰ ἄλμιμα ἀπὸν πρόβατον (γιδιρά = ἐκ τριχῶν αἰγὸς) Καστορ. Τομάρι γιδερό Μαργαρ. Γιδερό μαλλὶ Καρδαμ. Γιδερά στρουμάτα Μάν. Συνών. βλ. εἰς λ. γιδήσιος. 2) Οὐσ., πᾶν ζῷον μέγα ἢ μικρόν, ἄρρεν ἢ θῆλυ, ἀνῆκον εἰς τὸ γένος τῆς αἰγὸς Ἀθῆν. Εὐβ. (Λιχὰς "Ορ.) "Ηπ. ("Αγναντ. Καταρρ. Κουκούλ. Πλάκ. Πλατανοῦσ. Πράμαντ. Πωγών. κ.ά.) Πελοπν. (Δίβρ. Καλάβρυτ. Λεβέτσ. Κλειτορ. Μαζαίικ. Μάν. Μεσσην. Ξηροκ. κ.ά.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀχυρ. Σπάρτ. Τριχων. κ.ά.)—Κ. Κρυστάλλ., ἐνθ' ἄν.—Λεξ. Βλαστ., ἐνθ' ἄν.: Τί μασῶς οὐλ' τῇ μέρα σὰ νά 'σι κἀνα γιδιρό; Λιχὰς Τὰ γιδερά θέλουνε καὶ νὰ τὰ νυχτοσκαρίζῃς πότε-πότε Ξηροκ. "Εχω καμμιὰ δεκαριά γιδερά Δίβρ. "Εχουμι λίγα γιδιρά κι τ' ἄρμε' με Σπάρτ. Πολὺ γιδερό ἔχ' αὐτὸς ὁ τόπος Πωγών. "Εχ' οὐλον γιδ'ρά, δὲν ἔχ' πρότα (= πρόβατα) Καταρρ. 'Σ τοῦ χουριό αὐτὸ ἔχουν περ' σό-τιρα γιδιρά Κουκούλ. Τὰ γιδιρά εἶνι τώρα 'ς τ'ν ἱπουχή τ'ς Ἀχυρ. "Εχουν ἀρρώστια τὰ γιδερά Μαζαίικ. Τὰ γιδερά τὰ φέρουν δεμένα τό 'να με τ' ἄλλο, γιὰ νὰ μὴ σκροπίσουνε Κλειτορ. || Ἄσμ.

Πέρα μέσ' 'ς τὸν Ὀλυμπο | βόσκουν χίλια πρόβατα
κι ἄλλα τόσα γιδερά

Πωγών. Συνών. γιδήσιος. Πβ. προβατερός.
3) Γιδιὰ 1, τὸ ὅπ. βλ., Εὐβ. ("Ορ. κ.ά.) Πελοπν. (Μεσσην.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Πβ. ἀρνεϊακός Β1.

B) Μεταφ. ἐπὶ ἀνθρώπων, ὁ βλάξ, ὁ ἀγροῖκος Πελοπν. (Λεχιν.): Εἶναι γιδερά, παιδί μου!

γιδήσιος ἐπίθ., πολλαχ. γιδήσιος Πελοπν. (Γέρμ.) ῥ'δῆσιους "Ηπ. (Ζαγόρ. Κουκούλ. Λάκκα Σούλ.) Θεσσ. ('Αλμυρ. κ.ά.) Μακεδ. (Γήλοφ. Δῖον Νιγρίτ. Πεντάπολ. Χαλκιδ. κ.ά.) γιδήσιος Πελοπν. (Δ. Κορινθ.) γιδήσιος "Ηπ. (Πωγών.) Πελοπν. ('Ηλ. Μύρ. Τριφυλ. κ.ά.) γιδήσιος Ζάκ. 'Ιθάκ. Πελοπν. ('Αναβρ. Ἀνώγ. Καρδαμ. κ.ά.) γιδήσιος Θεσσ. (Βαμβακ. Μεταξοχώρ. κ.ά.) Μακεδ. ('Αηδονοχ.) Στερελλ. (Φθιώτ. Φωκ.) 'ιδήσιος "Ηπ. (Δρόπ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. γιδὰ ἢ γίδι καὶ τῆς παραγωγ. κατὰ λ. -ήσιος, περὶ τῆς ὁπ. πβ. Γ. Χατζιδ., ΜΝΕ 2,209.

'Ο ἐξ αἰγὸς προερχόμενος ἢ ὁ εἰς αὐτὴν ἀνήκων πολλαχ.: Γιδήσιο κρέας - τυρὶ - βούτυρο - γάλα κ.τ.τ. πολλαχ. Γιδήσιο ροῦχο (ἀπὸ αἰγόμελλον) Πελοπν. (Γέρμ.) Γ'δῆσια προνβεὰ Μακεδ. (Δῖον) Δερμάτ' 'ιδῆσο "Ηπ. (Δρόπ.) Γιδήσια τρίχα Θράκ. ('Οκλαλ.) Κουπριά ῥ'δῆσια Μακεδ. (Νιγρίτ.) 'Σ τὸ πρόβειο γάλα ρίχνει καὶ γιδῆσο Πελοπν. (Μύρ. Τριφυλ.) Τὸ σάισμα γίνεται ἀπὸ γιδῆσο μαλλὶ (σάισμα = εἶδος κλινωσκεπάσματος) Πελοπν. ('Ανώγ.) Τὸν ῥ'δῆσιον κριάς νὰ μὴ δοῦ λέπου Εὐβ. ("Ακρ.) Κᾶπους δὲ μ' ἀρέσει τοῦ ῥ'δῆσιου τοῦ γάλα "Ηπ. (Κουκούλ.) Τό 'φκειασι ἀπὸν γιδῆσον τουμάρ' Θεσσ. (Βαμβακ.) Θὰ δίνω δέκα ὀκάδεις ῥ'δῆσιον μαλλὶ ἄπλυτον "Ηπ. (Λάκκα Σούλ.) || Παροιμ.

Τὸ μυαλό σου καὶ μιὰ λίρα | κ' ἓνα κέρατο γιδῆσο
(ἐπὶ τῶν ἀνοήτων) 'Ιθάκ. Συνών. Τὸ μυαλό σου καὶ μιὰ λύρα καὶ τοῦ μπόγιατς. ἢ ὁ κόπανος. Συνών. αἰγήςσιος, γίδειος, γιδέριος, γιδερός 1, γιδινος, γιδισικός, κατσιαδερός, κατσιακερός, κατσιακήσιος.

γίδι τό, αἰγίδιν Πόντ. (Κερκασ. Νικόπ. Τρίπ.) αἰγίδ' Πόντ. ('Αργυρόπ. Κοτύωρ. Νικόπ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) αἰίδι

Κάρπ. ('Ελυμπ. κ.ά.) Κρήτ. (Σφακ.) αἰίδ' Πόντ. ('Αντρεάντ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) αἰίδι Κάρπ. γίδιν Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) γίδι κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.) γίδ' βόρ. ιδιώμ. καὶ Καππ. (Φλογ.) γίδ' Μακεδ. (Σιτοχ. κ.ά.) ὀγίδι Καππ. (Σινασσ.) γίδι Κῶς Ρόδ. (Κάστελλ. κ.ά.) γί' Ρόδ. γίρ' Καππ. ('Αραβάν.) γίχ' Καππ. ('Αξ.) 'ίδι Βιθυν. (Μουδαν.) 'Ερεικ. "Ηπ. (Βαβούρ. Δερβίτσ. Δρόπ. Τσαμαντ. κ.ά.) 'Ηράκλ. 'Ιθάκ. 'Ικαρ. Καππ. (Τσουκούρ. Φάρασ.) Κάρπ. ('Ελυμπ. κ.ά.) Κάσ. Κέρκ. (Κασσιόπ. Σιδάρ. κ.ά.) Κεφαλλ. (Δελιν. κ.ά.) Μαθράκ. 'Οθων. Παξ. Πελοπν. ('Αρκαδ.) Προπ. (Μαρμαρ.) 'ιδ' Μακεδ. (Βόιον Σιάτ. κ.ά.) 'ιδ-δι Κάρπ. 'ι' Κάσ. 'ιθ' Μακεδ. (Σιάτ.) γιδι Τσακων. Πληθ. αἰιδά Πόντ. γιδία Πελοπν. (Λάγ. Μάν.) γιδία Θεσσ. (Βαμβακ.) Μακεδ. (Γαλατ. Κολινδρ. Λιτόχ. Πιερ. κ.ά.) γιδία Μακεδ. (Σιτοχ. κ.ά.) 'ιθία Κύπρ. (Μένεικ.)
'Εκ τοῦ Ἑλληνιστ. οὐσ. αἰγίδιον. 'Ο τύπ. γίδι ἤδη μεσν.

1) 'Η αἰξ ἀδιακρίτως ἡλικίας ἢ γένους, ἰδιαιτέρως κατὰ πληθ. κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Καππ. ('Αξ. Ἀραβάν. Σινασσ. Τσουκούρ. Φάρασ.) Πόντ. ('Αντρεάντ. Ἀργυρόπ. Κερκασ. Κοτύωρ. Νικόπ. Σάντ. Τρίπ. Χαλδ. κ.ά.) Τσακων.: "Εχει πεντακόσια γίδια. Ἀγόρασε-πούλησε δέκα γίδια. Γέννησαν τὰ γίδια. Πῆρε προῖκα λίγα γίδια κοιν. Γαλάρια γίδια Πελοπν. (Βερεστ.) Πριόν ἔχιτι 'ς τὰ γίδια; βόρ. ιδιώμ. Σ'κῶνουντι τὰ γίδια 'ς τὸν ἀπόβουσκον (= τὰς μεταμεσονυκτίους ὥρας) Μακεδ. (Μεσολακκ.) 'Η γιδόφειρα μονιάζει με τσιμπούρι καὶ καλιάζει μόνο 'ς τὰ γίδια Πελοπν. (Παιδεμέν.) "Αμα εἶνι νὰ χαλάσ' οὐ κιρός, ξαρίζ' τ' γῆς μὴ τὰ πονδάρια τοῦ γίδ' (ξαρίζει = ξύνει, ἀνασκάπτει) "Ηπ. (Καταρρ.) "Εφκειακα τὸ κλαρομάρι τσῆ θειᾶς μου τσῆ Βίτης, γιὰ νὰ βάνη μέσα τὰ 'ιδία της (κλαρομάρι = πρόχειρον μαντρί, Βίτης = Ἀφροδίτης) 'Οθων. Τὸν Ἀουστο εἶχα εἰκοσι κεφάλια πρότα καὶ χώρια τὰ 'ιδία αὐτόθ. Τὰ γίδια τὰ βόσκ' ἢ ἄδρας τ'ς Μακεδ. (Σταν.) Θὰ πάου ν' ἀχγουρίσου λιγαί τὴν αὐλή τοῦ γιδιούνε, γιὰ νὰ μὴ γουλυβοῦσι 'ς τὴ λάσπη (ν' ἀχγουρίσου λιγαί = νὰ σκορπίσω λίγο ἄχερο) Πελοπν. (Λάγ.) 'Η Βασίλ'ς τὰ θ'κά τ' τὰ γίδια τὰ 'χ' φούρκα (ἔχει κόψει τὴν ἄκρη τῶν ἀφτιῶν τῶν γιδιῶν σὲ σχῆμα ὀξεῖας γωνίας διὰ νὰ τὰ διακρίνη ἀπὸ τὰ γίδια ἄλλων κοπαδιῶν) Μακεδ. (Βαρβάρ.) Εἶχε μᾶς πάθουνε ἀπὸ σπυρὶ τὰ 'ιδία (μᾶς εἶχαν ἀρρωστήσει ἀπὸ ἀνθρακ) "Ηπ. (Τσαμντ.) "Αμα τοῦ γίδ' σταματᾷ κι δὲ βουσκᾷ, θὰ βρέξ' "Ηπ. ("Αγναντ.) "Οταν ξαναστρέφωμαι τὰ 'ιδία, θὰ 'ναι κακὴ χρονιά (ὅταν ξαναστρέφωμαι = ὅταν συνουσιάζωνται διὰ δευτέρην φοράν) Κέρκ. (Κασσιόπ.) Λένε πῶς ἄμα φᾶς τὴν ἀλησμονητῆρα 'πὸ πρόβατο ἢ γίδι, ἀλησμονᾶς τί ἔφαγες καὶ τὴν ἄλλη μέρα (ἀλησμονητῆρα = ἡ ὑπερώα τοῦ στόματος τῶν αἰγοπροβάτων, τὴν ἄλλη μέρα = τὴν προηγούμενην ἡμέραν) Πελοπν. (Παιδεμέν.) Μαρκειοῦδι τὰ γίδια, τὰ πράτα κι τὰ γιλᾶδια (μαρκειοῦδι = μηρυκά-ζουν) Θεσσ. ('Αρματωλικ.) "Αφηκε δόρκα τὰ 'ιδία του καὶ μοῦ φάανε τσι κεδρομάδες μου (δόρκα = ἐλεύθερα, κεδρομάδες = ἐλαιόφυτα) 'Ιθάκ. "Εχει ῥ-ἓνα εἶθος γίδ' πάλε ἀπὸ τοῦ χουῶμα τ' ῥ-εἶναι καφεδι (εἶθος = εἶδος, χουῶμα = χρώμα) Σαμοθρ. Τ' ἀδύνατο σφαχτό, τὸ γίδι καὶ τὸ γελάδι, πιάνει ὄγκρους (προνούμφες τοῦ ἐντόμου ὑπόδερμα τοῦ βοός) Πελοπν. (Παιδεμέν.) "Εμ'καν στέρφα τ' ἄλλα τὰ γίδια μ' (ἔμ'καν = ἐμειναν) "Ηπ. ("Αγναντ.) Μάσαν ἱχτῆς τὰ γίδια τ'ς 'ς τὴ στρουῖα (μάσαν = συνεκέντρωσαν, ἐβαλαν) "Ηπ. (Πλάκ.) Πῆγα 'ς τοῦ χουριό νὰ δώσου τοῦ γίδ' τοῦ χασάπ' π' μοῦ τοῦ χάλιμι (= ζήτησε) αὐτόθ. Τὰ 'ιδία μου 'εν-νή-

σασι καὶ κάμανε ριφάκια Κάρπ. ("Ελυμπ.) "Εχω 'ς τὸ κοπάδι μ' καὶ δυὸ σερ'κοθήλυκα 'ίδια (σερ'κοθήλυκα=ἀρσενικοθήλυκα) "Ηπ. (Βαβούρ.) "Ημουνα κοπαδιάρης κ' ἐφ'λαγα 'ίδια (κοπαδιάρης=ποιμὴν) 'Οθων. "Εχουν κ'θούνια τὰ γίδια μου (κ'θούνια=κουδούνια) Μακεδ. (Μεσολακκ.) Τρανοῦν τὰ γίδια (τρανοῦν=εὐρίσκονται εἰς περίοδον ὀχείας), Μακεδ. (Γήλοφ. Δασοχώρ.) Πιάσ' νὰ τσουρίσης τὰ κεφαλόποια τοῦ 'ιδ-δίου (πιάσε νὰ καψαλίσῃς τὸ κεφάλι καὶ τὰ πόδια τοῦ σφαγμένου γιδιού) Κάρπ. "Εχασα 'να γίδ'. Θὰ τὸ 'κουφι κάνας λύκους Μακεδ. (Δασοχώρ.) Τοῦ γίδ' τοῦ ἔ'μω-να, ἄμα καταλάβ' κιό, κατ'βαί'ν' 'ς τὰ χαμ'λά (κιό=καιρὸν=κακοκαιρίαν) Σαμοθρ. Τὰ μαστάρια τοῦ γιδιῶνε πιάσανε ἀβγουλιῆθρες (=μαστιτίδα) Πελοπν. (Βερεστ.) "Ολα μαζὶ σιρ'κά κι θηλ'κά, μ'κρά κι τρανά, τὰ λέν γίδια Στερελλ. (Φθιώτ. Φωκ.) "Η χώρα ἔδει 'ίδε Καππ. (Φάρασ.) Τ' αἰγίδ' ἐγένεσεν Πόντ. (Σάντ. Τραπ.) || Φρ. Φυλάω ἢ βόσκω γίδια (εἰμυι ἀγροῖκος) πολλὰχ. Νουμί'ζ' πὼς ἱμεῖς φ'λάμ' γίδια (συνών. μετὴν προηγουμ.) βόρ. ἰδιώμ. Βέλαξι σὰ γίδ' (ἐξέβαλε γοεράς κραυγὰς ἐκ πόνου) Θεσσ. (Δομοκ.) || Παροιμ. φρ. Τοῦ 'ρθαν τὰ γίδια (κατελήφθη ὑπὸ θυμοῦ, τὸν ἐπείασαν τὰ νεῦρα του, τὸν ἐπείασαν τὰ δαίμόνια του) πολλὰχ. Εὐρανέ σε τὰ αἰιδά (ἐθύμωσες) Πόντ. (Κοτύωρ.) Δέν τοῦ 'ρθαν τὰ γίδια (δέν τοῦ ἤλθαν ἀκόμη τὰ μυαλά, δέν σκέπτεται καλῶς, λογικῶς) "Ηπ. (Πωγών.) Θὰ σ' ἔρθ'ν τὰ γίδια, μὰ θὰ εἶναι τότε ἀργά (συνών. μετὴν προηγουμ.) Μακεδ. (Βογατσ.) Σιριανάει σὰ χουριανὸ γίδ' (ἄνευ προορισμοῦ καὶ σκοποῦ, ὅπως μία γίδα ἢ ὁποῖα περιφέρεται ἐλεύθερα εἰς τὸ χωρίον) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Σὰν τὰ γίδια (ἐνν. τρέχουν, φεύγουν, πηγαίνουν κ.τ.τ., χωρὶς τάξιν ἢ πρωτοβουλίαν) πολλὰχ. Σὰν τὰ γίδια 'ς τ' ἄλλας "Ηπ. "Α-μουν αἰιδ' λαγγεῦ' (πηδᾷ σὰν γίδι) Πόντ. ("Αντρεαντ.) Τοῦν τρέχ'ν πουλὺ κι τὰ πρόβατα κι τὰ γίδια (προκόπτει εἰς τὴν ἐργασίαν του, τοῦ ἔρχονται ὅλα βολικά) Θεσσ. ("Ανατ.) Σὰ σκουληκιάρικο γίδι (ἀεικίνητος, ἀνήσυχος, ἐπὶ παιδίων συνήθως) πολλὰχ. Κουριμὸς τοῦ γίδ' (ἐπὶ ἀδιαφορίας) πβ. τὸ ἀρχ. «οὐ φροντὶς 'Ιπποκλείδῃ» Εὐβ. (Λιχάς) || Παροιμ. Τὰ τυφλά γίδια 'ς τὸ φεγγάρι βόσκουν (ἐπὶ ἀδεξίῳ οἱ ὅποιοι κάμνουν μίαν ἐργασίαν εἰς ἀκατάλληλον χρόνον) πολλὰχ. Συνών. Τὰ γὰ βὰ τὰ ἔ'ν' ἀρία μὲ τὸ φεγγάρι βόσκειν. Τὸ 'ίδι' ἄρ νὰ μὴ ὀλατίνκε σὰ τσαλοῦδε, 'ίδι πάλι τ'ῶ λένκαν da (τὸ γίδι ἂν ἦταν νὰ μὴ σκαρφαλώνη εἰς τὰ χαμόκλαδα, δὲ θὰ τὸ λέγαν γίδι' δι' αὐτοὺς οἱ ὅποιοι ἔχουν κακὴν φήμην ἐνεκα τῶν κακῶν πράξεων των) Καππ. (Φάρασ.) "Ο διάβολος πουλεῖ τυρὶ χωρὶς νὰ ἔχη γίδια (δι' αὐτοὺς οἱ ὅποιοι μετέρχονται δόλια μέσα καὶ κατορθώνουν νὰ ἐξαπατήσουν καὶ τοὺς πλέον εὐφυεῖς ἢ εἰδικούς) Ι. Βενιζέλ., Παροιμ.², 187, 67 "Ο διάβολος γίδια δέν εἶχε καὶ γάλα πουλάε (συνών. μετὴν προηγουμ.) αὐτόθ. 181, 67. Θὰ μ' βουλώση τὰ γίδια 'ς τὸ γόνα (διὰ τοὺς ματαιοπονοῦντας συνών.: Θὰ κάμῃ μὲ ἀτρεπείαν 'ς τὸ νερό) "Ηπ. Τὰ γίδια θέλουνε συρτάρι (=ὁδηγόν' ἀπαραίτητος ἢ προσωπικὴ ἐπίβλεψις καὶ ἐπιστάσις εἰς κάθε ἔργον) 'Ιόνιοι Νῆσ. Δέν κ'τσαί'ν' τοῦ γίδ' ἀπ' τ' ἀφτί (δι' ἀσήμαντον ζημίαν) Στερελλ. ("Αχυρ. Σπάρτ.) Οὐμπαν λαγγεῦ' τ' αἰιδ', λαγγεῦ' καὶ τὸ κορίτ' (ὅπου πηδᾷ ἢ γίδα πηδᾷ καὶ τὸ κατσικάκι' τὰ τέκνα ἀκολουθοῦν τὰ παραδείγματα τῶν γονέων) Πόντ. (Χαλδ. κ. ἀ.) "Η παροιμ. εἰς διαφόρους παραλλαχ. πολλὰχ. Τοῦ λύκου τοῦν ἠκούριβαν κι αὐτὸς ἤλιγιν πᾶν τὰ γίδια, σκαπέτησαν (=ἐφυγαν' ἐπὶ τῶν ἀδιορθώτων) Μακεδ. ("Εράτυρ.) Τὸν λύκον ἐτραβαγγέλιζαν κ' ἐκεῖνος ἔλεεν: τοῦ παππᾶ τ' αἰιδά ποῦ κι ἂν πά'νε; (εἰς τὸν λύκον ἐδιάβαζαν τὸ τετραβάγγελον καὶ

ἐκεῖνος ἐρωτοῦσε ποῦ πηγαίνουν τὰ γίδια τοῦ παππᾶ' συνών μετὴν προηγουμ.) Πόντ. (Τραπ. κ. ἀ.)

'Αποῦ 'σθι γίδικια βλέπει τα | κι ἀποῦ τὰ βλέπει τρώει τα (ὅτι μόνον ὁ προσωπικῶς κοπιᾷζων καρποῦται τὰ προϊόντα) Κύπρ. 'Αποῦ λαγοῦ τυρὶ κι ἀπ' ἄγριου γίδι γάλα (ἐπὶ τῶν ἐπιθυμούντων ἢ ζητούντων νὰ ἀποκτήσουν πράγματα τὰ ὅποια δυσκόλως ἀποκτῶνται ἢ εἶναι ἀδύνατα) Στερελλ. ("Αχυρ.)

Πῶς καταντήσαν τ' ἄλογα νὰ δὰ πατοῦν τὰ γίδια ! (ἐπὶ τῶν παρακμασάντων, οἱ ὅποιοι καταλήγουν νὰ περιφρονοῦνται ὑπὸ νεωστὶ ἀνελθόντων) 'Ιθάκ.

Τὸ πρόβατο κουρεύανε, τὸ γίδι τσιρολόκοπα (διὰ τοὺς ἐνδιαφερομένους διὰ ξένα πράγματα καὶ ξένα συμφέροντα) Κέρκ. ("Αργυρᾷδ.) Συνών. παροιμ. 'Ε β α τ ε ὕ ο υ ν τ α ν ἢ γίδια κι τοῦν τράγου τσοῦζ' οὐ κόλο υς. Τὸ πρόβαν κ' ἔμαθα, τ' αἰιδ' κάπως λέγ'νε (τὸ πρόβατο δέν τὸ ἔμαθα, τὸ γίδι κάπως τὸ λέγουν' δι' αὐτὸν ὁ ὅποιος ἀγνοεῖ δύο πράγματα, ἐκφράζει δὲ τὴν ἀγνοίαν του δι' ἐκάτερον κατὰ διάφορον τρόπον) Πόντ. "Ο Γιούδας πουλάει τυρὶ χωρὶς νὰ ἔχη γίδια (ὁ δαιμόνιος καὶ πολυμήχανος ἄνθρωπος κατορθώνει νὰ προσπορίζεται κέρδη ἀπὸ ἐντελῶς ἀνεπίστους καταστάσεις) Πελοπ. (Σκορτσιν.) "Η παροιμ. εἰς παραλλαχ. πολλὰχ.

Κάλλιον πέντι κάρβουνα παράξου χίλια γίδια (καλυτέρα ἢ ζωὴ τοῦ ἀγρότου, ἔστω καὶ πτωχοῦ, ὁ ὅποιος τὴν ἐσπέραν εὐρίσκειται πλησίον τῆς ἐστίας παρὰ τοῦ πλουσίου ποιμένος, ὁ ὅποιος συνεχῶς εὐρίσκειται μετὸ ποιμνιὸν του καὶ κατὰ τὸν χειμῶνα εἰς τὴν ὑπαιθρον. "Εκ παροιμιομύθ.) Στερελλ. (Κολάκ.)

Βρέξο, Θεέ μου, κάστανα καὶ χιόνισο καρύνidia κι ἀνάστησο τὰ πρόβατα, καὶ ψόφησο τὰ γίδια (δι' αὐτοὺς οἱ ὅποιοι ἐπιζητοῦν τὰ παράλογα πράγματα) Πελοπν. (Μάν.) || Γνωμ.

Τὰ γίδια καὶ τὰ πρόβατα δέν εἶναι μαῦροι γάλλοι, θέλουν ψωμί, θέλουν κρασί καὶ ποδεμὴ μεγάλη (ἢ ποιμενικὴ ζωὴ ἔχει τὰς ἀπαιτήσεις της) Ζακ. (Μαχαιρᾷδ.) || Αἰνίγμ.

"Αγκαθος, καλάγκαθος, | καλαγκαθένιο τὸ μαντρι καὶ κόκκινα τὰ γίδια (τὸ ρόδι) "Ηπ. (Ραδοβύζ.) "Ασπρος κάβος, μαῦρα γίδια, χαρά 'ς αὐτὸν ποῦ τὰ φυλάει (τὸ βιβλίον μετ' αὐτὸν ποῦ τὸ διαβάζει) Πελοπν. (Ξηροκ.)

Τρίζει, τρίζει τὸ πουρνάρι | καὶ μαζώνονται τὰ γίδια (ἢ καμπάνα) Πελοπν. (Παιδεμέν.) Τὸ αἰνίγμ. εἰς παραλλαχ. πολλὰχ.

Σγούρονα μου πελεκητή, | μαρκαρένια καὶ χυτή, π' ἔχεις μέσα μαῦρα γίδια | καὶ γλυκὸ κρασί (τὸ καρπούζι) Πελοπν. (Ξηροκ.) || "Ασμ.

"Α δὲ χιλιάσης πρόβατα κι ἂ δὲ μυριάσης 'ίδια 'ς τὸ γάβο νὰ μὴ γατεβῆς νὰ δὰ περιβοσκήσης "Οθων.

Οὐ Νάσους πέρα πέρασι, πέρα κατὰ τοὺς κάμπους, πάει νὰ μάση πρόβατα, πάη νὰ μάση γίδια (νὰ μάση = νὰ συναθροίσῃ) Στερελλ. (Κολάκ.)

'Αφίνουν κάπτες κι ἄρματα καὶ φεύγουν σὰν τὰ γίδια "Ηπ.

Τοὺς Παργινούς ἐπούλησαν σὰ γίδια, σὰ γελάδια αὐτόθ.

Καμάρι ἔχουν τὰ πρόβατα, καμάρι ἔχουν τὰ γίδια Πελοπν. (Παιδεμέν.)

Βάνει τὰ σκουλαρίκια της τροκάνια τοῦ γιδιῶνε,
βάνει καὶ τὰ βραχιόλια της χανάκες τοῦ σκυλλιῶνε
(τροκάνια = κουδούνια, χανάκες = σιδερένια περιλαίμια)
Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

Χάρο, κι ἄ σ-σ' ἤπεφεν ὁ Θεὸς νὰ πάρης τὴν ψυχὴν-μον,
τὰ ἴδια μου 'χ' ἀκούρευτα, 'ς τὴν-μάνδρα ποκλεισμένα
Κάρπ.

Λύκος νὰ φάῃ τὰ πρόβατα καὶ τσάκαλος τὰ γίδια
"Ηπ. (Μέγα Περιστ.)

Ἰδῶ σὶ τούτην τὴν αὐλὴ μὴ μάρμαρον στρουμένη,
ἰδῶ 'χουν χίλια πρόβατα καὶ τρεῖς χιλιάδες γίδια
Μακεδ. (Κοζ.)

Καλὴ σου 'σπέρα, τσόμπανε καὶ καμπανοφρυδάτε,
τίλους εἶναι τὰ πρόβατα, τίλους εἶναι τὰ ἴδια;
Βιθυν. (Μουδαν.)
Γκλίτσα, μὴν ξεῖδες πρόβατα, γκλίτσα, μὴν ξεῖδες γίδια;
Πελοπν. (Παιδεμέν.)

Μὰ σὰν θὰ τὴν εὐλοῇ, θὰ σφάξῃ χίλια βούδια
κ' ἐννιά χιλιάδες πρόβατα καὶ τρεῖς χιλιάδες γίδια
'Αμοργ.

Τώρα εἶδα καὶ κατάλαβα, | αἰ νουνιᾶ, παλιοντουνιᾶ,
πὼς χορεύουνε οἱ γαμπροὶ | σὰν τὰ γίδια 'ς τὸ μαντρί
Πελοπν. (Παιδεμέν.) β) Θήλεια αἰξ ἐνὸς ἔτους 'Αγαθον.
2) Εἶδος λαχανοφυτοῦ, τὸ ὅποιον ὁμοιάζει μὲ τὸ
σπανάκι, πιθαν. τὸ φυτὸν Τραγοπόγων ὁ μείζων (Trago-
rogon majus), τῆς οἰκογ. τῶν Συνθέτων (Compositae)
Μακεδ. (Φυτ.) 3) Μεταφ., ἄνθρωπος ἄξεστος, ἀκοινώνητος,
ἀμόρφωτος πολλαχ.: "Ημουν γίδι ὁλότελα τότε, γιατί ἤμουν
τὸ ἀνέβγαλτος Πελοπν. (Τρίκκ.) Ντίπ γίδι εἶναι ἡ χαμένους
Μακεδ. (Δεσκάτ.) "Αντε, ρε γίδι, πὺ θέλεις νὰ κάνης καὶ
σὺ τὸ μορφωμένο! Πελοπν. (Τριφυλ.) Ρέ, τοῦ γίδ', π' θέλ' νὰ
μᾶς κάψ' τοῦ γαδόσου Εὐβ. ("Ακρ.) "Ηρθε 'κείνο τὸ γίδι 'πὸ
τοῦ Μανιάκι καὶ γίνηκε νοικοκύρης 'ς τὰ δικά μου τὰ κόπια!
Πελοπν. (Γαργαλ.)

γιδιά ἡ, αἰδέα Κάρπ. ("Ελυμπ.) ἰδέα Κάρπ. γιδιά πολλαχ.
γιδιά Πελοπν. (Μάν.) γ' δία πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. γιδεᾶ Μα-
κεδ. (Γήλοφ. Δασοχώρ. Δεσκάτ.) γιδία Τσακων.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γίδια ἢ γίδι, εἰς τὸ ὅπ. καὶ αἰίδι,
κατὰ τὰ εἰς -ε ἄ -ι ἄ δέρματος δηλωτικὰ.

1) Δέρμα αἰγὸς ἀκατέργαστον, αἰγὴ πολλαχ. καὶ Τσακων.:
Πῆρα μὴ γιδιά νὰ φτειάσω ἓνα τουλούμι Πελοπν. (Καρδαμ.)
"Εχω μὴ γιδιά καὶ λέω νὰ δὴ γάνω τουλούμι Εὐβ. (Ψαχν.)
Φέρε μου τὴν αἰδέα νὰ κόψω 'να λουρί Κάρπ. ("Ελυμπ.) Πῆ-
ρα μὴ γιδιά νὰ γάμω ἓνα ἀσκοπούλι Ἰθάκ. "Αμα πᾶς 'ς τὸ
πανηγύρι, νὰ μοῦ φέρῃς δυὸ γιδιές νὰ φκειάσω ἀσκιά νὰ
κουβαλήσω τὸ κρασί καὶ 'φέτος Πελοπν. (Κοντογόν.) Θέλου
ν' ἀγουράσου μὴ καλὴ γιδιά γιὰ νὰ φκειάξουν τοῦ σαμάρ' τ'ς
φουράδας "Ηπ. (Κουκούλ.) Τοῦ διωμάτ' ἀπὸν γ'δεᾶ εἶναι
καλύτερον ἀπ' τοῦ πρόβειον Μακεδ. (Δεσκάτ.) Τὴ γ'δεᾶ τὴ
γανᾶμι λουριά, τ' γανᾶμι καὶ τυροδέματον Μακεδ. (Γήλοφ.)
|| "Ασμ.

Τώρα εἶδα καὶ κατάλαβα

πὼς χορεύουν οἱ γοιγές | σὰν τομάρια, σὰν γιδιές
Πελοπν. (Καρυὰ Κορινθ.) Συνών. γιδαριᾶ, γιδερός
3, γιδοπέτσι, γιδοπροβιά, γιδοτόμαρο.
Πβ. ἀρνιακός Β1. β) Δέρμα αἰγοπροβάτων ἐν γένει
Τῆλ. 2) Ἀσκὸς ἐκ προχείρως κατεργασμένου δέρματος αἰ-
γός, διὰ τοῦ ὁποίου μεταφέρεται ὕδωρ, ἔλαιον, οἶνος, γλεῦ-
κος, μέλι, στέμφυλα, ρητίνη κλπ. πολλαχ.: 'Σ τις γιδιές
βάνουμε νερό νὰ-ν-τὸ ματαφέρουμε 'ς τὸ βουνὸ νὰ πίνουνε τὰ

πράματα (=γιδοπρόβατα) Πελοπν. (Παιδεμέν.) Μοῦ τρούπη-
σε ἡ γιδιά καὶ κόντεψε νὰ μοῦ χυθῇ ὅλο τὸ λάδι Πελοπν. (Κα-
λάβρυτ.) "Απ' τ' ἀμπέλι μας βγήκαν ἱφτὰ γιδιές κρασί Στε-
ρελλ. (Περίστ.) Τρύπ'σαν οἱ γιδιές μ' καὶ χυθ'καὶ τοῦ κρασί
αὐτόθ. Δὲ μοῦ δίνεις τίς γιδιές σου νὰ κουβαλήσω τὸ κρασί;
Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Εἴχαμε μὴ γιδιά πῶπιανε ἐβδομήντα
ὀκάδες λάδι Πελοπν. (Βερεστ.) Παίρνουμε τίς γιδιές καὶ
πᾶμε 'ς τ' ἀμπέλι καὶ τρυγάμε Πελοπν. (Λάμπ.) 'Σ τις
γιδιές βάζαμε τυρὶ καὶ μοῦστο Εὐβ. (Γραμπ.) Γιομίσαμε
τὴ γιδιά σταφυλοπάτ' (=γλεῦκος) Στερελλ. (Λεβάδ.) Φέ-
τον πῆρα δώδικο γιδιές κρασί Στερελλ. ("Ασπρόπυργ.)
3) Μεταφ., ἀπὸ τοῦ ἀσκοῦ τοῦ οἶνου: α) γυνὴ μέθυσος Πε-
λοπν. (Τρίκκ.) β) Γυνὴ λίαν εὐσωμος Πελοπν. (Παιδεμέν.)

Ἡ λ. καὶ ὡς παρωνύμ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γιδιᾶς Στερελλ.
("Ασπρόπυργ.) καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. 'Σ τοῦ Γιδιᾶ τὴ
Ράχη Πελοπν. ("Αναβρ.)

γιδιάρης ὁ, Εὐβ. (Γραμπ. Κάρυστ. κ.ά.) Ζάκ. Μα-
κεδ. (Βόιον) Πελοπν. (Καλάβρυτ. Κερπιν. Μαζαίικ.) Στε-
ρελλ. (Τσουκλαῖδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γίδια καὶ τῆς πρρχωγ. κατὰλ. -ι ἀ ρ η ς.

Ὁ βοσκὸς οἰκοσίων αἰγῶν χωρίου ἐνθ' ἄν.: "Εγὼ εἶμαι
γιδιάρης Γραμπ. "Εχω πέντε γιδιάρηδες Κάρυστ. Γιδιάρης
θὰ σοῦ γίνω; Κερπιν. Ὁ γιδιάρης γυρεύει τὰ φυλαχτικά του
(=τὴν ἀμοιβή του διὰ τὴν φύλαξιν τῶν αἰγῶν τοῦ χωρίου)
αὐτόθ. Συνών. γιδάρης, γιδοβιτισιάρης.

γιδίλα ἡ, ἐνιαχ. γ' δίλα "Ηπ. (Κουκούλ.) Μακεδ. (Γήλοφ.
Δασοχώρ. Δεσκάτ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γίδια καὶ τῆς πρρχωγ. κατὰλ. -ί λ α,
περὶ τῆς ὁπ. βλ. Γ. Χατζιδ. ΜΝΕ 2, 247 κέξ.

Ἡ ὁσμὴ αἰγὸς ἐνθ' ἄν.: Κάπους μυρίζ' γ' δίλα αὐτὸ τοῦ
σπίτ', γιατί ἔχουν τοῦ γ'δουμάντρ' δίπλα σ' αὐτὸ Κουκούλ.

γιδινός ἐπίθ. Ζάκ. Κεφαλλ. Μεγανήσ. Πελοπν. (Βερεστ.
Κορινθ. Οἶν. Παιδεμέν. κ.ά.) γιδ'νός Εὐβ. (Στρόπον.) Θεσσ.
(Βαμβακ. κ.ά.) γιδινός "Ηπ. (Δερβίτσ. Μαργαρ. κ.ά.) Πε-
λοπν. (Γαργαλ. Καρδαμ. Μαργέλ. Μηλιώτ. Παιδεμέν. Συκιὰ
Λακων. κ.ά.) Φοῦρν. γιδινός Θεσσ. (Μεταξοχώρ. Σκλήθρ.
Τρίκερ. Φάρσαλ.) Σάμ. (Μυραντζ.) Στερελλ. (Παρνασσ.)
γιδ'νός "Ηπ. ("Αγναντ. Καταρρ. Μελισσ. Πλάκ. Πράμαντ.
κ.ά.) Θεσσ. ("Αετόλοφ. "Αρματωλικ. Βαθύρρ. Πολυνέρ. κ.ά.)
Μακεδ. (Γήλοφ. Δασοχώρ. Δεσκάτ. Καστορ. κ.ά.) Στερελλ.
(Πατιόπουλ. Σπάρτ. Φθιώτ. Φωκ. κ.ά.)

Τὸ Βυζαντ. ἐπίθ. γιδινός. Οἱ προπαροξύτονοι τύπ.
κατὰ τὸ ἀντίστοιχ. π ρ ὁ β ε ι ο ς.

Ὁ ἐξ αἰγὸς προερχόμενος ἢ πρὸς τὴν αἶγα ὁμοιάζων ἐνθ'
ἄν.: Γιδινὸ γάλα-κριάς Πελοπν. (Τρίκκ.) Γιδινὴ μυζήθρα
Ζάκ. Γιδينو μαλλί Πελοπν. (Καρδαμ.) Γιδινου τυρὶ Στερελλ.
(Παρνασσ.) Γιδ'νον τουμάρ' Μακεδ. (Καστορ.) Τοῦ γιδινου
βούτ'ρου εἶναι καλὸ Θεσσ. (Σκλήθρ.) Τὸ γιδينو βούτυρο εἶναι
πλεὺς καλύτερο 'πὸ τὸ πρόβειο Πελοπν. (Γαργαλ.) "Εχουμε
γάλα πρόβειο, γιδينو καὶ γελαδινὸ "Ηπ. (Μαργαρ.) Δὲ μ'
ἀρέσ' τοῦ γιδ'νὸ τυρὶ Εὐβ. ("Ακρ.) Ἡ γιδ'νη πυτιὰ ἦταν ἡ
καλύτερη Θεσσ. ("Αετόλοφ.) Ἡ γιδ'ν' ἡ κουπριά εἶναι καλύ-
τιρ' ἀπ' ὅλῃς γιὰ τ' ἀμπέλ' "Ηπ. (Κουκούλ.) 'Σ τοῦ βουτινέ-
λου χ'πᾶν τοῦ γάλα τοῦ γιδ'νου καὶ βγάν'ν τοῦ βούτ'ρου (βου-
τινέλου = κᾶδη) Θεσσ. (Βαθύρρ.) Τοῦ γάλα τοῦ γιδ'νου
κάψ' καλὸ βούτ'ρου Θεσσ. (Πολυνέρ.) Αὐτὰ 'νι γιδ'να μαλλιά
Θεσσ. (Βαμβακ.) || "Ασμ.

